

[Helle Degn]

med nedlæggelse af gymnasier og hf kan vi tilslutte os. Vi opfatter det som et resultat af den drøftelse, vi havde i sidste folketingssamling.

Jeg synes, det er væsentligt ved denne lejlighed at understrege vigtigheden af, at lokale demokratiske beslutningsprocesser, spilleregler og procedurer overholdes. Det var måske noget af det, der var baggrunden for, at vi i Folketinget endte med en dagsorden, som dette forslag så er et resultat af. Derudover har vi jo også fra Lotz-udvalget fået et forslag om, at nedlæggelseskompetencen skal ligge ude i amterne, og det synes vi er fornuftigt. Vi synes i det hele taget, at ministerens forslag om en egentlig afviklingsplan er udmærket.

I øvrigt vil jeg så bare bruge lejligheden til at sige, at vi synes, det er vigtigt ikke at koncentrere sig om nedlæggelse af uddannelsesinstitutioner netop i disse år. Vi mener faktisk, at man burde planlægge og tilrettelægge helt anderledes, fordi i hvert tilfælde 1 million danskere i den kommende tid med den internationale konkurrence står over for en internationalisering af vores arbejdsmarked, og så står vi med et kolossalt efteruddannelsesproblem. Jeg troede egentlig, at ministeren i sin undervisningsministertid ville koncentrere sine kræfter om at løse det, der er – synes jeg – den uddannelsespolitiske udfordring netop i disse år, men han koncentrerer sig altså om afviklings- og nedlæggelsesprocedurer. Det beklager vi, for vi mener ikke, at det er tiden til at nedlægge uddannelsesinstitutioner i Danmark. Men procedureformen i det lovforslag, der ligger her, kan vi godt tilslutte os.

Elsé Theill Sørensen (KF):

En af grundene til, at det er så vanskeligt at begrænse de offentlige udgifter, er, at det ofte er vanskeligt at tilpasse kapaciteten på offentlige institutioner hurtigt i tilfælde, hvor behovet ændres, og især når behovet bliver mindre. Det er i høj grad et problem for amter og kommuner, og ikke mindst har det været og vil det i de nærmeste år stadig være et problem på skoleområdet som følge af de små årgange, som disse år passerer gennem skole- og uddannelsessystemet.

Med hensyn til gymnasieskolerne er det jo sådan, at det er amterne, der beslutter at oprette gymnasier og bestemmer, hvor de skal placeres. Det er derfor naturligt og rimeligt, at det også er

amterne, der bestemmer, hvornår gymnasier skal nedlægges, og hvilke gymnasier der skal nedlægges, og i Det Konservative Folkeparti kan vi derfor tilslutte os denne ændring.

Både når en ny skole skal påbegynde undervisningen, og når en skole skal afvikles, er der nogle år, hvor skolen ikke er fuldt bemanded med elever og lærere. Der er imidlertid en himmelråbende forskel på en halvtom skole i opstartfasen og en halvtom skole under afvikling.

I opstartfasen er alle grebet af en særlig pionerånd, som er med til at skabe et frugtbart fagligt og pædagogisk miljø. Jeg har selv haft fornøjelsen af at opleve det, da Skive Gymnasium startede for 20 år siden. Det var virkelig spændende at være blandt de første lærere i en periode, hvor skolen var så lille, at alle lærere og elever kendte hinanden og kendte hinanden godt. Det har givet os alle sammen mange positive og gode minder.

I afviklingssituationen derimod er det af naturlige grunde helt anderledes.

For Det Konservative Folkeparti har det derfor været vigtigt at fastholde bestemmelsen om, at en beslutning om nedlæggelse skal ledsages af en afviklingsplan, og at denne skal godkendes af ministeren.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, skal dette sikre, at eleverne får et pædagogisk forsvarligt fortsat uddannelsesforløb. Det er også vigtigt for os at understrege betydningen af, at elever, forældre og lærere inddrages i processen ved en skolenedlæggelse, for ved en aktiv og positiv medvirken fra disse grupper kan også en skoles afviklingsår blive år, hvor det er rart at være på skolen.

Aage Frandsen (SF):

SF er tilhænger af, at kommunerne og amterne får større selvstyre i forhold til staten, blot det ikke går ud over solidariteten. Derfor er SF også tilhænger af, at amterne i højere grad får ansvaret for planlægningen inden for gymnasieområdet, hvilket også må indebære ansvaret for eventuelle nedlæggelser, hvis det bliver aktuelt.

Men når ministeren fortsat har det pædagogiske ansvar, synes vi også, det er rigtigt, som lovforslaget siger, at en afviklingsplan skal forelægges ministeren. Lovforslaget svarer vel i øvrigt nogenlunde til den fremgangsmåde, som i praksis blev fulgt i forbindelse med nedlæg-

[Aage Frandsen]

gelsen af de tre gymnasier i Københavns Amt sidste år.

Vi var i SF ikke enige i den måde, flertallet i Københavns Amdsråd tacklede spørgsmålet på, men vi var i princippet enige i, at det rettelig var amtet, der burde have ansvaret for det, selv om det på det tidspunkt var og stadig væk er ministerens kompetence. Når vi rejste sagen i Folketinget, var det, fordi vi mente, at afviklingen ikke skete på pædagogisk forsvarlig måde, og det vil vi gøre igen, hvis det i forbindelse med en nedlæggelse viser sig, at det ikke er tilfældet.

Vi kan altså støtte forslaget; spørgsmålet er blot, om vi ikke også i lovgivningen skulle fastlægge en procedure, som sikrer, at lokalbefolkningen og de ansatte inddrages. Det ændrer jo ikke ved, at kompetencen 100 pct. – naturligvis – skal være amtsrådets.

Når det drejer sig om inddragelse af lokalbefolkningen, kunne man f.eks. bruge bestemmelserne om proceduren for vedtagelse af lokalplaner inden for regionplanlovgivningen – sådan set den samme tankegang, som ministeren har, når det drejer sig om folkeskolen. Man kunne indføre den samme procedure her, blot er det altså regionplanen, man skal bruge, og ikke kommuneplanen.

Når det drejer sig om at inddrage skolens brugere og ansatte, kunne det jo også ske ved en høring, fordi det jo altså er muligt at fastlægge, hvem det er, man skal høre, nemlig dem, der er på skolen. Det, som det måske vil gå ud over, er hastigheden, hvormed en nedlæggelse kan foregå, men det kunne godt være, at det kunne betale sig at tage det besvær med for at sikre, at afviklingen vil ske på den pædagogisk mest forsvarlige og også den mest smertefri måde, nemlig hvis man inddrager lokalbefolkningen, brugerne og de ansatte.

Jeg vil derfor godt spørge ministeren, om ikke det var rimeligt, at man i regler eller i loven fastlagde, at brugere, ansatte og lokalbefolkning på en eller anden måde inddrages, for at man kan undgå situationer som dem, der opstod ved nedlæggelsen i Københavns Amt, hvor folk følte, at det skete hen over hovedet på dem, uden at de blev spurgt.

Nu har ministeren jo demonstreret i forbindelse med folkeskoleloven, at han er interesseret i at inddrage parterne, og så må det vel også gælde her.

Hannah Kain (V):

Som det er nævnt af flere ordførere, skal dette lovforslag ses i sammenhæng med debatten den 17. november 1987 om lukning af tre gymnasier i Københavnsområdet, og lovforslaget kodificerer blot den praksis, som blev fulgt bl.a. dengang, og hvorefter amterne selv afgør, hvilke gymnasier der skal bevares, mens ministeren kun har en godkendelsesbeføjelse.

Venstre kan tilslutte sig, at beslutningerne skal træffes så tæt på borgerne som muligt, og at det også gælder de upopulære beslutninger. Det er også en forbedring, at der skal foreligge en afviklingsplan, og at amterne på forhånd kan indstille sig på det.

Da der i øvrigt kun er tale om en stadfæstelse af tidligere praksis, håber jeg, at lovforslaget kan få en hurtig behandling, hvorunder Venstre vil støtte lovforslaget.

Til slut skal jeg sige til fru Helle Degn, at netop i en tid, hvor der skal være dynamik inden for uddannelsessystemet, er det nødvendigt, at vi kan omprioritere. Det er ikke nok, at vi altid bare accepterer de uddannelsesinstitutioner, som vi én gang har oprettet, og tror, at vi via dem kan nå alle vore uddannelsespolitiske mål; vi må også være indstillet på, at der sker en vis forandring, og at der skal være dynamik til inden for uddannelsessystemet.

Der er ingen, der jubler ved tanken om nedlæggelse af uddannelsesinstitutioner, men netop af hensyn til den forandringsproces, som er nødvendig også i en international konkurrencesituation, kan det være nødvendigt at nedlægge uddannelsesinstitutioner og overføre ressourcerne til andre steder i uddannelsessystemet.

Pia Dahl (FP):

Det var sandelig godt, at vi fik de rigtige bemærkninger til dette lovforslag; det andet var ret kryptisk at se på, må jeg indrømme. Men nu har vi fået dem, og det er alle tiders.

Jeg vil sige, at Fremskridtspartiets principielle holdning er, at gymnasierne skal være statsskoler, og derfor kan jeg egentlig kun sige om dette lovforslag, at vi vil følge udvalgsarbejdet nøje. Jeg kan også sige, at vi vil støtte ethvert tiltag, der betyder, at ressourcerne på dette område bliver anvendt på en måde, som er til gavn for elevernes lærdom og indlæring. Det må være det, det drejer sig om.

[Pia Dahl]

Endelig vil jeg sige, at jeg synes, man slynger lidt rigeligt om sig med ord som »centralisering« kontra »decentralisering«. Jeg kan ikke se den store forskel på, om det er undervisningsministeren, der bestemmer, hvad der skal ske i et amt med gymnasier og hf, eller man har selvstyre på de enkelte skoler. Det er jo et spørgsmål om, hvad vi ser som central styring, og hvad vi ser som decentral styring, og jeg vil advare imod, at man får kuldegysninger ved tanken – som fru Hanne Thanning Jacobsen sagde det – om det, som hedder centralisering. Man kan lige så godt sige, at man på denne måde har centraliseret beslutningsprocessen i amtet; sådan ser jeg det i hvert fald.

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet, hvad internationaliseringen har med gymnasier og hf at gøre. Jeg finder ikke, at de har det mindste med hinanden at gøre. En erhvervsrettet uddannelse er for mig at se ikke at gå i gymnasiet. Jeg er godt klar over, at Socialdemokratiet har en kongstanke om, at vi alle sammen nødvendigvis skal gå i skole i 12 år, og at vi alle sammen skal gå i gymnasiet. Man må sige, at Socialdemokratiet er nået langt i sine bestræbelser – i og med, at en studentereksamen i den grad er blevet »inflateret«, hvis jeg må sige det på den måde.

Marianne Jelved (RV):

Det forslag, vi behandler her, er jo ikke udtryk for store uddannelsespolitiske visioner, men det giver mig alligevel anledning til at gøre et par bemærkninger, som egentlig også er af født af et indlæg af hr. Aage Frandsen tidligere i dag.

Der er sket store forandringer i samfundet siden f.eks. 1950'erne, og der vil fortsat ske store forandringer også i fremtiden. Det er almindeligheder, men det kan være rart en gang imellem at holde sig almindeligheder for øje.

Decentraliseringsprocessen vil blive fortsat, det er i hvert fald min faste overbevisning, og det stiller krav om, at der gives muligheder for at planlægge og træffe beslutninger og muligheder for, at beslutningerne også kan føres ud i livet både i kommuner og i amter.

Forandringer i sådan nogle processer er ikke altid morsomme. Det er svært, når man skal ændre sin forestilling om, hvordan verden ser ud, og forandringer kræver også, at man en gang imellem tager traditioner op til vurdering

og ser, om det er rimeligt at forny dem. Det er sådan set det, der er sket ved flere af de lovforslag, vi har behandlet i dag, også det, der handlede om skolenedlæggelser på folkeskoleområdet.

Dette forslag er jo også en ændring af en tidligere tradition; den er sket gradvis, da gymnasierne blev flyttet ud til amterne og nu er blevet amternes kompetence og ansvar, og det vedrører igen en mulighed for at tilpasse ressourceforbruget til de elever, der skal gå i gymnasierne og på hf.

Vi kan i Det Radikale Venstre helt tilslutte os den procedure, som lovforslaget lægger frem.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal på mit partis vegne give tilslutning til det foreliggende lovforslag. Tørre tal viser jo, at det kan blive nødvendigt med nedlæggelse af gymnasieskoler i de kommende år, og i denne ubehagelige situation mener vi at ansvaret for gymnasiestrukturen ligger bedst ude i det amtskommunale regi, hvorfor vi kan støtte det foreliggende forslag.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg vil gerne takke for den usædvanlig brede tilslutning og vil kun forsøge at svare på det ene spørgsmål, der blev stillet af hr. Aage Frandsen, som mente, at man skulle have nogle særlige høringsregler i forbindelse med nedlæggelse af gymnasier, ligesom vi nu har talt om det vedrørende nedlæggelse af folkeskoler.

Jeg kan oplyse, at der i den gældende lærerrådsbekendtgørelse i § 11 udtrykkeligt står, at lærerrådet skal have forelagt eventuelle nedlæggelsesplaner, og i § 15 står der, at også elevrådet skal have forelagt sådanne planer. Endvidere står der i bekendtgørelsen om skolestyrelsesloven, at skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen og forelægge den i amtsrådet, og det ville da være et mærkeligt amtsråd, som sendte et nedlæggelsesforslag til høring hos lærerrådet og elevrådet og ikke samtidig sendte det til skolerådet.

Egentlig tror jeg, at alle tænkelige ønsker om høringsfrister og deslige er så rigeligt opfyldt med det ret detaljerede regelsæt, vi har for gymnasieskolen i forvejen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen:

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget (24/11 88):

Udtræder: Jørgen Jørgensen (FP)

Ny stedf: Aage Brusgaard (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. november 1988, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.45
